

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

Міжнародна науково-практична конференція

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

**Інноваційні психолого-педагогічні, лінгвістичні та
правові засади аграрної науки в умовах міжкультурної
аграрної комунікації**

21 жовтня 2021 року

Біла Церква
2021

УДК 007:37.013.77:80:34(063)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор.

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Мерзлов С.В., д-р с.-г. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Ковальчук І.В., канд. юрид. наук.

Мельник О.Г., канд. юрид. наук.

Резнік В.Г., старший викладач.

Ластовська І.О., канд. с.-г. наук.

Олешко О.Г., канд. с.-г. наук.

Відповідальна за випуск – **Олешко О.Г.**, канд. с.-г. наук.

Інноваційні психолого-педагогічні, лінгвістичні та правові засади аграрної науки в умовах міжкультурної аграрної комунікації: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 21 жовтня 2021 р. м. Білоцерківський НАУ 80 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

самоутверджуючись у такий спосіб, а їхні персонажі набувають поліфонічного статусу – носія свого і водночас чужого [4, с.35-37]. Тому в літературознавчій практиці (зокрема, це й про «школу А. Нямцу» [3]) актуалізуються дослідження, які варто обирати для ІНДЗ студентів-філологів, понять «типові сюжети/ типові мотиви/ типові образи і характери» (рецептивність жіночих образів(Алкмени/Антигони) у драматургії ХХ століття, мотиви прокляття і каяття у світовій літературі епох..., архетипи і символи у літературі, Гамлет і сучасний медіапростір, традиційний образ розбійника-пройдисвіта у літературі ХХ століття і т.д.).

Описаний контекст індивідуальних науково-дослідницьких проєктів – це спроба сформуванню фундаментальну філологічну й водночас загальнокультурну здатність студентів до критичного осмислення художнього тексту у просторі історико-культурного й соціально-лінгвістичного дискурсів. Якщо студенти розпізнаватимуть стильові ознаки напрямів у творі, культурні фрейми, зіставляючи їх з маркерами «*твір – історія – культура – інший твір – читач*», ідентифікуватимуть намір автора, вони будуть здатні глибоко усвідомлювати сутність літературної творчості, розвиватимуть дослідницький хист у галузі філології, а також усвідомлюватимуть естетичну цінність літературної творчості як складника світового культурного простору.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Градовський А. В. Компаративний аналіз у системі шкільного курсу літератури: методологія та методика: Монографія. Черкаси, 2003. 292 с.
2. Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика. Київ: Києво-Могилянська академія, 2006. 347 с.
3. Нямцу А. Поетична творчість як інтертекст. Слово і час. 2006. № 6. С. 91–94.
4. Переломова О.С. Інтертекстуальність і літературна компаративістика. Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. 2012. Випуск 18. Літературознавство. С. 297–302.
5. Повідайчик О. С., Повідайчик М. М. Основні підходи до науково-дослідницької роботи студентів Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «педагогіка. Соціальна робота». 2017. Випуск 1 (40). С. 216–218.
6. Просалова В. А. Інтертекстуальний аналіз: теорія і практика. *Навчальний посібник*. Вінниця, 2019. 206 с.
7. Прошкін В. Основні підходи до визначення поняття «науково-дослідна робота студентів. Наукова скарбниця освіти Донеччини. Вип.2(5). 2009. С. 114–117.
8. Сафарян С.І. Інтертекстуальний аналіз художнього твору як шлях формування інтерпретаційної компетентності учнів на уроках літератури. Кременецькі компаративні студії: науковий часопис / ред.: Д. Чик, О. Пасічник. 2019. Вип. ІХ. С.102–114.
9. Ткаченко А. О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства. Київ, 2003. 448 с.
10. Уйсімбаєва Н. В. Науково-дослідницька діяльність майбутнього фахівця. Збірник наукових праць: Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Вип. 88. Кіровоград, 2010. С. 243–246.

Секція 2: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІНОЗЕМНОЇ ТА СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ: ЛІНГВІСТИКА, ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО, ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

УДК 81'255.4'367.625=111=161.2

БЕРЕГОВЕНКО Н.С., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ СЕМАНТИЧНОЇ КАТЕГОРІЇ ДІЄСЛІВ НА ОЗНАЧЕННЯ ПЕРЕМІЩЕННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ЗАСОБІВ ПЕРЕСУВАННЯ В РОМАНАХ ДЖОАН РОУЛІНГ «ГАРРІ ПОТЕР»

Дана робота присвячена дослідженню особливостей перекладу семантичної категорії дієслів на означення переміщення за допомогою засобів пересування в романах Джоан Роулінг «Гаррі Потер». В

дослідженні проаналізовано основні типи семантичних категорій мовних одиниць на означення руху, доповнено існуюче уявлення про мовні одиниці на означення руху в англійській та українській мовах. Окрім цього, окреслено особливості передачі мовних одиниць на означення руху ресурсами іншої мови (української) у перекладознавчому аспекті та визначено особливості перекладу цього пласту дієслів.

Ключові слова: дієслова, переміщення, семантика, перекладацькі трансформації, переклад, роман.

Незважаючи на значні досягнення вітчизняної та зарубіжної лінгвістики у вивченні системних та функціональних характеристик англійських дієслів (Гороть Є. І., Перебийніс В. І., Тименко І. В., Хідекель С. С., Tuldava J.), та великий інтерес, які учені проявляють до дієслів руху, не розв'язаними й досі залишається ряд проблем.

Так, вживаючись у художньому творі, дієслово набуває функціональних характеристик, до яких відносяться ступінь уживаності (частота дієслова, лексико-семантичної групи, групи словозмінних форм, моделі граматичної сполучуваності); лексична наповненість моделі граматичної сполучуваності; комунікативне призначення, взаємозв'язок різноаспектних характеристик та прагматичне навантаження [1, с. 440]. Поділяючи наведену точку зору, додамо, що у процесі перекладу дієслово оригіналу, маючи усталені характеристики, вступає у непрості відносини з дієсловами мови перекладу.

З метою запобігання дослівного перекладу і передачі усієї повноти змісту у друготворі, перекладач змушений вдаватися до різних трансформацій, які у свою чергу типові для досліджуваної групи дієслів.

У семантичній групі дієслів на означення переміщення за допомогою засобів пересування ми виділяємо дві сфери руху: 1) *по землі*; 2) *у повітрі*. Так, ці групи характеризуються своїми особливостями перекладу.

1. Група дієслів на означення переміщення по землі за допомогою засобів пересування здебільшого передається із збереженням повної еквівалентності, як-то у прикладах (1), (2), (3), (4); із застосуванням комплексних трансформацій (5), лексичних змін (6), та граматичних трансформацій (7).

У прикладі (1) англійське фразове дієслово *set off* (*відправився в дорогу*) передане контекстуальним еквівалентом "*рушив*" (*відправився куди-небудь або до когось, чогось*). У прикладі (2) так само зміст мовної одиниці *reached* (*доїхав до, добирався до чогось, досяг*) переданий контекстуальним еквівалентом "*виїхали*" (*їдучи, з'явилися де-небудь, у якомусь місці*). У прикладі (3) не засвідчено особливих змін при перекладі фразового дієслова *backed out* (*виїхали (заднім ходом)*), де збережена повна співвіднесеність плану вираження і плану змісту – "*задом виїхав*" (*задньою частиною їхав, відправився звідки-небудь, за межі чогось, кудись*). У прикладі (4) відтворено повну еквівалентність. Дієслово *moved on* (*рухатися далі*) передане еквівалентом "*рушили*" (*починали рух, пересування, переміщення*); дієслово *arrived* (*прибув, приїхав, прийшов*) передане відповідником "*заїхав*" (*в'їхав в середину, в межі чого-небудь*). Порівняймо:

(1) "*He hurried to his car and set off for home.*" [Chamber, p. 4] – "*Побіг до машини й рушив додому.*" [Кімната, с. 6]

(2) "*They had almost reached the highway when Ginny shrieked that she'd left her diary.*" [Chamber, p. 30] – "*Уже майже виїхали на шосе, і тут Джіні згадала, що забула вдома щоденник.*" [Кімната, с. 34]

(3) "*He got into his car and backed out of number four's drive.*" [Stone, p. 2] – "*Він сів у машину й почав задом виїжджати з подвір'я.*" [Камінь, с. 6]

(4) "*The traffic moved on and a few minutes later, Mr. Dursley arrived in the Grunnings parking lot, his mind back on drills.*" [Stone, p. 2] – "*Машини, нарешті, рушили, й за кілька хвилин містер Дурслі заїхав на стоянку фірми "Граннінгс", знову думаючи лише про свердла.*" [Камінь, с. 6]

При перекладі прикладу (5) застосовується комплексна трансформація, по-перше стилістична трансформація, тобто лексична одиниця англійської мови замінюється на елемент розмовної лексики в українській мові, а по-друге – граматична трансформація заміни значення слова. Так, дієслово *roaring* (*ревути, горлаючи, гиркаючи*) у перекладі

замінюється стилістично забарвленим дієсловом *gасають* (метушливо переміщуються в різних напрямках (на конях, машинах і т. ін.).

(5) “*Roaring along like maniacs.*” [Chamber, p. 13] – “*Гасають, як божевільні.*” [Камінь, с. 17]

У прикладі (6), навпаки засвідчена заміна лексичної одиниці *trundled* з перевинною семантикою “*покотив(ся)*”, що є більш емоційною, на нейтральне поняття “*виїжджати*” (поїхати, відправлятися звідки-небудь, за межі чогось, кудись).

(6) “*Mr. Weasley started up the engine and they trundled out of the yard.*” [Chamber, p. 31] – “*Містер Візлі завів мотор, і вони почали виїжджати з подвір'я.*” [Камінь, с. 35]

При відтворенні такого класу дієслів перекладач може вдаватися до граматико-лексичної трансформації модуляції. Словосполучення *let's go* (відпускати, дати волю) замінено на “*поїхали*” (почали рухатися, переміщатися в певному напрямку суходолом або водою за допомогою яких-небудь засобів пересування), таку заміну можна вважати, на нашу думку, контекстуальним еквівалентом англійського словосполучення *let's go*. Наприклад:

(7) “*Let's go,*” said Ron's voice from his right.” [Chamber, p. 34] – “*Поїхали! – пролунав праворуч від нього Ронів голос.*” [Кімната, с. 38]

Приклад (8) представляє собою поліпредикативне утворення, вміщаючи п'ять самостійних речень, перше з яких відтворює пряму мову, а решта чотири – короткі речення, поєднанні координативними зв'язками. Отже, перекладач зумів відтворити загальну тональність мовленнєвого відрізка і вибір фрази “*кулею влетіли*” є доречним. Також, у прикладі (8) застосовано граматичну трансформацію, внаслідок якої відбулася заміна значення дієслова. Лексична одиниця *shot* (піднялися, швидко підвищувалися) замінена в друготворі на словосполучення “*кулею влетіли*”, така заміна надає текстові більшої емоційності, напруженості. Наприклад:

(8) “*Holdon!*” Ron yelled, and he slammed his foot on the accelerator; they shot straight into the low, woolly clouds and everything turned dull and foggy.” [Goblet, p. 35] – “*Тримайся! – крикнув Рон і щосили натиснув на газ; вони кулею влетіли в низькі пухнасті хмари, і все стало тьмяним та імлістим.*” [Келих, с. 39]

2. Дієслова на означення переміщення у повітрі за допомогою засобів пересування відтворюються низкою засобів: повними еквівалентами (9); із залученням стилістичних (10), (11), (12); граматичних трансформацій (13). Так повним еквівалентом є приклад (10), у якому лексична одиниця *shot* (пронісся, промчав, промайнув) передана дієсловом *понісся* (швидко, нестримно рушив у якомусь напрямку).

Дієслово *zoomed* (різко злетів вгору) розкривається за допомогою стилістичної трансформації – “*гайнув*” (швидко побіг, помчав), тобто заміни на більш емоційний мовний елемент, який можна, на нашу думку, вважати контекстуальним еквівалентом вищезгаданої лексичної одиниці, так, як він досить вдало відображає процес, який змальовано в уривку (11). У прикладі (12) нейтральна одиниця *soared* (високо летів, піднявся вгору) передана розмовним елементом “*майнув*” (швидко побіг, полетів куди-небудь). Знов таки дієслово руху *fly* (літати, пролітати) відтворюється у прикладі (13) за допомогою фамільярного мовного елемента *гасають* (метушливо переміщуються в різних напрямках). Прикладом застосування граматичної трансформації слугує речення (14), де спостерігається заміна значення дієслова. Порівняймо:

(10) “*Wood shot toward the ground, landing rather harder than he meant to in his anger, staggering slightly as he dismounted Harry.*” [Chamber, p. 49] – “*Вуд понісся додола зі злості приземлившись занадто різко, і тому мало не впав, злізаючи з мітли Гаррі спустився слідом за ним.*” [Кімната, с. 58]

(11) “*With a jolt of panic, Harry threw himself flat to the broom-handle and zoomed toward the Snitch.*” [Prisoner, p. 79] – “*Гаррі панічно притиснувся до мітли і гайнув на снич.*” [В'язень, с. 82]

(12) “*He soared right around the stadium at full speed, racing Fred and George.*” [Chamber, p. 88] – “*Він майнув довкола стадіону, переганяючи Фреда і Джорджа.*” [Кімната, с. 93]

(13) “*And two of them fly around trying to knock people off their brooms.*” [Chamber, p. 87] – “*А два з них гасають довкола і намагаються збити гравців з мітел.*” [Кімната, с. 92]

(14) “*Harry stuck his head out of the window: Traffic was rumbling along the main road ahead, but their street was empty.*” [Chamber, p. 34] – “*Гаррі вистромив голову з вікна: по головному шосе мчали машини, але на їхній вуличці було порожньо.*” [Кімната, с. 38]

ЗМІСТ

Столбецька С.Б. Студентоцентризований підхід при формуванні готовності майбутніх перекладачів до здійснення аграрних перекладів.....	3
Ігнатенко В.Д. Навчально-стратегічна компетентність як важлива складова професійної компетентності майбутнього перекладача.....	4
Тимчук І.М., Погоріла С.Г. До проблеми соціально-психологічної адаптації студентів першого курсу факультету права та лінгвістики.....	6
Marchuk V.V. Value orientations dynamics of agrarian high school students.....	8
Носенко М.М. С-Test як засіб діагностики і контролю іншомовних мовленнєвих компетенцій студентів-філологів.....	9
Синельникова І.С. Сервіс Quizlet на заняттях з аграрного перекладу.....	11
Ордіна Л.Л. Естетична спрямованість освіти і виховання в Києво-Могилянській академії ХVІІ ст.....	12
Резнік В.Г. Роль та функції самооцінювання у системі стратегій навчання німецької мови як другої іноземної студентів-філологів.....	14
Чернишук Ю.І. Інноваційні методи вивчення іноземних мов за професійним спрямуванням в немовних вищих навчальних закладах.....	15
Дем'яненко О. О., Чернобров Ю. А. Науково-дослідницькі стратегії навчання з «Історії зарубіжної літератури»: на перетині філологічних і методичних розвідок.....	17
Береговенко Н.С. Особливості перекладу семантичної категорії дієслів на означення переміщення за допомогою засобів пересування в романах Джоан Роулінг «Гаррі Потер».....	19
Велика К.І. Здійснення перекладу сільськогосподарських термінів у науково-технічних текстах.....	22
Михайленко О.О. Роль еквівалентності та адекватності у визначенні якості перекладу.....	24
Рейда О.А. Принципи класифікації термінології ветеринарної медицини у сучасній англійській мові.....	26
Карпенко С.Д. Ukrainian Fairy Tales in the paradigm of traditional and modern research.....	27
Зінінська А.П. Директиви в давньоанглійській мові.....	29
Цвид-Гром О.П. Латинські запозичення у словниковому складі української мови: до проблеми класифікації та шляхів проникнення.....	31
Пилипенко І.О. Полісемія в аспекті перекладу з англійської на українську мову.....	33
Демченко Н.С. Семантична характеристика англійських неологізмів під час пандемії COVID-19.....	34
Колісник М. Ю. English Agricultural Idioms and their Ukrainian Equivalents.....	35
Ковальчук І.В. Розвиток міжнародної інформаційно-інноваційної діяльності аграрної сфери як фактор глобального економічного зростання.....	38
Мельник В.О. Щодо питання кодексу кращих сільськогосподарських практик.....	41
Прокопець О.І., Настіна О.І. Правовий зв'язок раціонального використання та охорони земель сільськогосподарського призначення.....	43
Пахомова А.О. Особливості правової охорони нових сортів рослин.....	44
Нікітенко О.І., Крижанівська О.В. Екологічна безпека довкілля в Україні.....	45
Ярмоленко Ю.В. Особливості розвитку спільної аграрної політики.....	47
Яремчук В.О., Настіна О.І. Правовий зв'язок раціонального використання та охорони земель сільськогосподарського призначення.....	49
Курчин О.Г. Специфіка патентування Сполучених Штатів Америки.....	50
Ломакіна І.Ю. Роль міжнародного співробітництва в системі медичного права.....	51
Білоус Р.С., Настіна О.І. Конституційно-правові особливості захисту права власності на землю територіальних громад.....	52
Поляруш-Сафроненко С.О. Правове регулювання добровільного приєднання до об'єднаних територіальних громад.....	53
Бровко Н.І. Проблемні питання реалізації прав та законних інтересів суб'єктів господарювання.....	55
Аргат Я.П., Ярмоленко Ю.В. Розуміння сутності правової категорії «право людини на життя» і «право людини на сім'ю»: їх невід'ємна взаємозалежність.....	57
Макарчук В.В. Державне бюро розслідувань правоохоронний орган із забезпечення державної політики у сфері національної безпеки і оборони держави.....	58
Самойлович А.А. Деякі питання запобігання корупції у митній сфері.....	61
Мельник Л.М., Грек І.М. Антивакцинонаторство як рух: короткий історичний екскурс.....	62
Росавіцький О.О. Історичні аспекти розвитку правової системи Англії.....	64
Малишко І.В. Правове регулювання державної інформаційної політики.....	65
Мельник О.Г. Теоретичні аспекти боротьби з корупцією в аграрному секторі.....	66